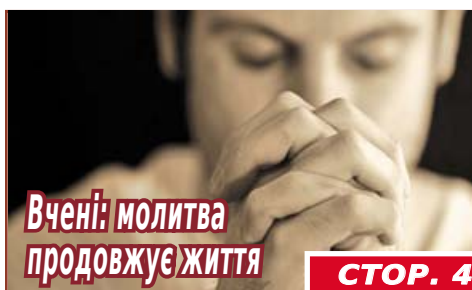
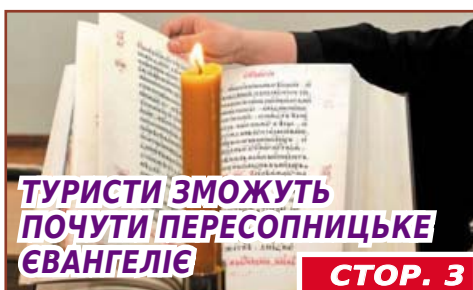

Колектив редакції:

PICY.

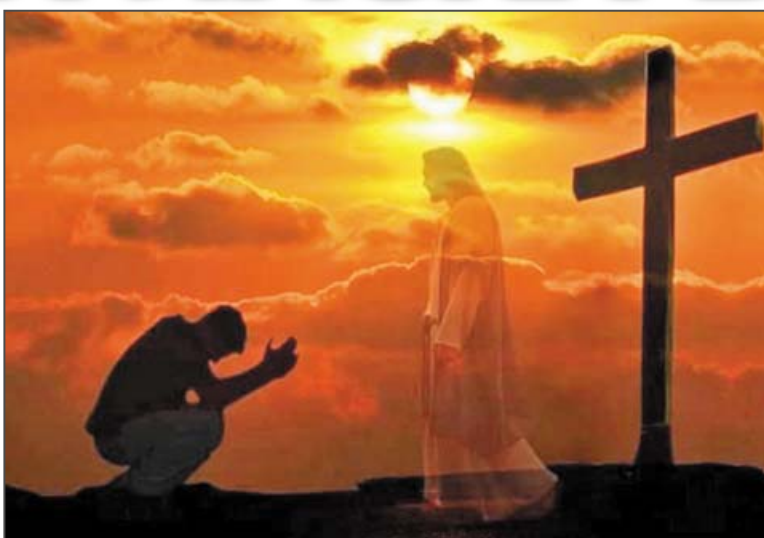
БОЖА ЛАСКА В СПАСІННІ

Ми часто чуємо слова: «Божя милість», «Божя ласка», «Божя благодать». Але що вони означають? Із словника довідуємося, що значення цих понять однакові. Хоча звичай перекладачі вживають слово «благодать».

Але ми не знаходимо, щоб Ісус Христос вживав слово «благодать». Найчастіше це слово вживає апостол Павло. Чому?

Божя благодать виявляється в Ісусі Христі, у Його жертві за гріх на Голгофському хресті. Тому до Христової смерті це слово було людям незрозуміле, його важко було пояснити. Апостол Павло, котрий спершу виступав проти Церкви, на власному досвіді пізнав, що означає слово «благодать». Тому він часто й охоче пояснює його. Зокрема, у 2-му розділі Послання до ефесян Павло пише: «І вас, що мертві були через ваші провини й гріхи, в яких ви колись проживали за звичаєм віку цього, за волею князя, що панує в повітрі, духа, що працює тепер у неслухняних, між якими й усі ми проживали колись у пожадливостях нашого тіла, як чинили волю тіла й думок, і з природи були дітьми гніву, як і інші, Бог же, багатий на милосердя, через Свою превелику любов, що нею Він нас полюбив, і нас, що мертві були через прогріхи, оживив разом із Христом, спасенні ви благодаттю, і разом із Ним воскресив, і разом із Ним посадив на небесних місцях у Христі Ісусі, щоб у наступних віках показати безмірне багатство благодаті Своєї в добрості до нас у Христі Ісусі. Бо спасенні ви благодаттю через віру, а це не від вас, то дар Божий, не від діл, щоб ніхто не хвалився».

Отже, благодать – це незаслужена, але виявлена з любові Божої прихильність до людей, які визнають Ісуса Христа своїм Спасителем.

Чому нам потрібна благодать?

Людина без Христа духовно мертва. Як би добре ми не думали про якусь людину, якщо ця людина не прийме Христа як Спасителя, вона загине, бо немає іншої дороги для спасіння у вічності, як тільки через Ісуса Христа. Так вчить Боже Слово. Переконайтеся в цьому самі, бо це дуже важливе питання, від нього залежатиме, де ви проводитимете вічність.

Апостол Павло знову і знову повторює: «Бог нас спас і покликав святим покликком – не за наші діла, але з волі Своєї та з благодаті, що нам дана в Христі Ісусі попереду вічних часів...» (2 Тим. 1:9); «Він нас спас не з діл праведності, що ми їх учинили були, а з Своєї милости через купіль відродження й оновлення Духом Святим, Якого Він щедро вилив на нас через Христа Ісуса, Спасителя нашого, щоб ми виправдалися Його благодаттю і стали спадкоємцями за надією на вічне життя» (Тит. 3:5-7).

Бог спасає нас не через якісь добрі діла, добру поведінку, бо в людині надто мало доброго, щоб на цій підставі дарувати їй спасіння. Не можна й не треба грішити, але навіть якщо

ви провадите праведне життя, тільки Божою благодаттю спасає нас. «А коли за благодаттю, то не з учинків, інакше благодать не була б благодаттю» (Рим. 11:6).

І ще написано: «Бог спас нас і покликав святим покликком не за ділами нашими, а згідно з волею Своєю і благодаттю, яка дана нам у Христі Ісусі раніше віковичних часів...» (2 Тим. 1:9). Отож, благодать ішла від Бога ще до створення людини.

А в Посланні Павла до Тита читаємо: «Бо з'явилася Божою благодаттю, що спасає всіх людей» (2:11). Чи це значить, що через смерть Сина Людського всі люди спасуться? Спасуться тільки ті, хто прийме Христа як свого особистого Спасителя.

Спасіння душі пропонується всім і кожному через Ісуса Христа. Трагедія людини полягає в тому, що вона не хоче прийняти Божу благодать.

Будьте мудrimi й для свого вічного щастя станьте перед Богом на коліна, визнайте, що ви – грішник і попросіть прощення, запросіть Ісуса Христа у своє серце, прийміть Божу благодать.

Як стояти в Божій благодаті?

Колись в Єрусалимському храмі

було місце, що називалося святеє святих. Це було місце Божої присутності. Без жертвенної крові тварини священник не мав права туди зайти. Це і є прообраз доступу до Бога-Отця через жертву Божого Агнца. Того дня, коли помер на хресті Ісус Христос, завіс в храмі, яка відокремлювала святеє святих від решти світу, розірвалася зверху донизу і доступ до Бога-Отця став відкритим через Ісусову смерть.

Можливо, ви вже роками молилися до Бога і не отримуєте допомоги. Це тому, що коли ви приходите до Бога-Отця не в Ім'я Ісуса Христа як свого Спасителя, ви ніколи не отримаєте відповіді.

Можливо, ви скажете: «Але я молився і приходило полегшення». Так сталося завдяки тому, що за вас молився той, хто прийняв Христа як свого Спасителя, а ви ж не маєте доступу до трону Божої ласки. Бог тільки тоді слухає молитву грішника, коли той просить прощення за свої гріхи і приймає Христа як свого Спасителя.

Усі відповіді на наші прохання Бог дає через Свою благодать, а не через наші заслуги. Це Христос примирив нас із Богом-Отцем. Так написано в Посланні до колосян: «І вас самих, що колись були Богові чужі та вороги Йому думкою та лихими вчинками, тепер примирив смертю в людським тілі Його, щоб представити вас святими і непорочними, і невинними перед Собобою» (1:21-22).

«Отже, виправдавсь вірою, маємо мир з Богом через Господа нашого Ісуса Христа» (Рим. 5:1). Коли ми віруємо в Божого Сина, то Бог дивиться на наші гріхи через жертву крові Свого Сина Ісуса Христа. Він прощає нам усі гріхи й проголошує нас невинними, виправданими, такими, наче ми ніколи не грішили.

Що означає мати мир із Богом?

Якось до королівського палацу прийшов хлопчина і заявив, що хоче бачити короля. Сторожа відігнала

хлопчину. Повз них проходив юнак і, почувши бажання хлопця, узяв його за руку й повів до короля. Ніхто їх не затримав, бо той юнак був сином короля. Подібно й Ісус приводить нас до Свого Небесного Отця, беручи за забруднені гріхами руки, зодягнувши в одяг Своєї праведності. Без Христа до Бога-Отця немає доступу.

І ось це все: мир із Богом, доступ до Отця та постійне перебування в Його присутності ми маємо через Божу благодать. Цю благодать для нас здобув Ісус Христос на Голгофському хресті.

Християни, як і всі люди, зазнають різних переживань, страждають, сумують, плачуть, і іноді їм здається, що Бог десь далеко й не чує їх. Почуттями ми реагуємо на обставини, але обставини змінюються, а з ними й наші почуття. А віра в Боже Слово, у Його святі й непорушні обітниця незмінна.

Бог відродив нас до нового життя, простив наші провини, наповнив Святим Духом, привів у Царство світла, і тепер ми очікуємо вічної Божої слави. І це все – безплатно, як подарунок, не за діла, не за поведінку, але як дар Божої любові.

Ми не платимо, бо заплатив Ісус Христос. Це не значить, що благодать дешева. Христос заплатив за неї дуже високу ціну. Він був відкритий, невинно оскаржений і осуджений на ганебну смерть як злочинець. Обпліваний, побитий, осміяний і розп'ятий на хресті. Це ціна, яку Бог заплатив, щоб нас спасти, відкупити, відродити й поставити в сферу Своєї благодаті.

Жити в цій сфері – означає перебувати в Божій благодаті. Коли ваше життя не має змісту, коли воно порожнє, Христос, через Якого проявляється Божою благодаттю, каже: «Прийдіть до Мене, Я вам дам хліб життя»; «Хто прагне – нехай прийде і п'є воду життя».

Леонід ЯКОБЧУК.

Почесний професор НУ «Острозька академія».

Розіпни себе сам

Покаранню на хресті піддавали найбільших злочинців. Хрест слугував знаряддям ганебної розправи над правопорушниками. Святий і невинний Ісус віддав Своє життя заради вибавлення людей від гріхів, які тягарем лягли на Його плечі. Під вигук тух, до кого Він прийшов, Господа прибили до хреста.

Але як розуміти Його слова: «І хто не візьме свого хреста, і не піде за Мною слідом, той Мене недостойний» (Мт. 10:38); «Коли хоче хто йти вслід за Мною, хай зречеться самого себе, і хай візьме свого хреста, та й іде вслід за Мною. Бо хто хоче спасти свою душу, той погубить її, хто ж за Мене свою душу погубить, той знайде її» (Мт. 16:24-25)?

Кого слід розпинати на цьому хресті? Самих себе, свою гріховну природу з її пристрастями та пожадливостями. Тому хрест і названо «своїм». Апостол Павло говорить: «Я щодень умираю. Так свідчу, браття, вашою хвалою, що маю її в Христі Ісусі, Господі нашім» (1 Кор. 15:31). Він же закликав колосян: «Отож, умертвіть

ваші земні члени: розпусту, нечисть, пристрасть, лиху пожадливість та зажерливість, що вона ідолослуження...» (Кол. 3:5).

У Посланні до галатів апостол Павло зазначає: «О ви, нерозумні галати! Хто вас звів не коритися правді, вас, яким перед очима Ісус Христос переднакреслений був, як ніби між вами розп'ятий» (3:1). Він просто дивується з того, що ті, які були наче очевидцями розп'яття Христа, могли відступити від дороги істини. Тому згодом в цьому ж посланні Павло констатує: «А ті, що Христові Ісусові, розп'яли вони тіло з пожадливостями та з похотями» (Гал. 5:24).

Головна думка зазначених віршів – бачити Господа розп'ятого і себе

поруч із Ним. За приклад Павло подає себе: «А щодо мене, то нехай нічим не хвалюся, хіба тільки хрестом Господа нашого Ісуса Христа, що ним розп'ятий світ для мене, а я для світу. Бо сили не має ані обрізання, ані не-обрізання, а створіння нове. А всі ті, хто піде за цим правилом, – мир та милість на них...» (Гал. 6:14).

У шостому розділі Послання до римлян апостол Павло розкриває істину про те, через що в духовному розумінні повинна пройти людина, яка вступає в завіт з Господом: «Ми, що вмерли для гріха, як ще будемо жити в ній? Чи ви не знаєте, що ми всі, хто христився у Христа Ісуса, у смерть Його христилися? Отож ми поховані з Ним хрещенням у смерть, щоб як воскрес Христос із мертвих славою Отця, так щоб і ми стали ходити в оновленні життя... Тож нехай не панує гріх у смертельному вашому тілі, щоб вам слухатись його пожадливостей, і не віддавайте членів своїх гріхові за знаряддя неправедності, але віддайте себе Богові, як оживилих із мертвих, а члени ваші – Богові за знаряддя праведності».

Тому головною тематикою проповіді апостолів було розп'яття та воскресіння Христа: «...А ми проповідуємо Христа розп'ятого – для юдеїв згіршення, а для греків – безумство, а для самих покликаних юдеїв та греків – Христа, Божу силу та Божу мудрість!» (1 Кор. 1:23). «... бо я надумавсь нічого між вами не знати крім Ісуса Христа, і Того розп'ятого» (1 Кор. 2:2).

Ігор КРОЩУК.

ТРИВОГИ І ТУРБОТИ

Ми живемо в часи тривог і турбот. Причин для цього, здається, надто багато – економічних, соціальних і духовних. Людей, яких переборюють сьогоднішні турботи, можна знайти не лише в середовищі невірних, а й серед християн. Бувають і у віруючих важкі дні. Люди якось поєднують свою віру в Бога Всемогутнього з безкінечними тривогами і турботами про завтрашній день.

Тривога про завтрашній день, до котрого ми ще не дожили, перебільшує небезпеки. Чим більше ми в них заглядаємо, тим більше вони здаються нам нездоланними. Мільйони людей «переходять міст» значно раніше, ніж вони до нього дійшли. Такий стан призводить до відчаю, а буває, навіть до самогубства.

У такому стані був колись псаломівець Давид, коли кликав: «Чого, душе моя, ти сумуєш, і чого ти в мені непокоїшся?». І тут же Дух Святий дав йому і нам всім відповідь: «Маю надію на Бога» (Пс. 42).

Християнин замість хвилювань і турбот може радіти в Господі. Саме лише усвідомлення, що ми маємо Спасителя, вже приносить радість! Є лише дві причини, які можуть кинути нас в відчай: коли ми не довіряємо Богові і коли ми живемо в тіру.

«Отож, не журитесь про завтрашній день», – говорить Господь в Нагірній проповіді. Діти навіть бідних батьків бавляться і радіють. Чому? Вони знають, що про них турбуються батьки.

Не похвалив Господь турботливу Марту (хоча й не осудив її), а Марії сказав, що вона, сидячи біля Його

ніг, вибрала найкращу частку.

«Хто ж із вас, коли журиться, зможе додати до зросту свого бодай ліктя одного?» – запитує Христос. Якби турбота про завтрашній день могла змінити події завтрашнього дня, тоді турбота була б виправдана. Але цього ніколи не було і не буде! Тому турботи про завтрашній день – це батіг, яким підганяють конячку, що везе ваш катафалк на кладовище.

Турботи – це тягар. Тяжко йти тернистою дорогою під такою ношею. А Писання говорить: «Покладіть на Нього (Бога) всю вашу журбу, бо Він опікується вами!» (1 Петр. 5:7).

На Бога можна все покласти, тому що Він – Бог Всесильний. Чому я маю губити своє життя турботами, коли Бог пропонує покласти всі турботи на Нього – всі турботи, а не деяку частину з них.

Християни – не сироти! Христос сказав: «І ото, Я перебувати-му з вами повсякденно аж до кінця віку». Тривоги і турботи віруючого лише принижують Всемогутнього Бога. Це добре знав Давид і тому радив: «На Господа здай дорогу свою, і на Нього надію клади, і Він зробить...» (Пс. 37:5).

Микола ВОДНЕВСЬКИЙ.

НЕ ЗАЛИШИТИСЯ ТЕПЛИМ

Я багато років думав, що був християнином, що в мене добрі стосунки з Богом, і коли я помру, мене приймуть на небесах. Але насправді я не був християнином. У мене не було відносин з Богом. І мене не прийняли би на небесах.

Я не знав тоді, що в день суду деякі люди підкреслено вітатимуть Христа, називаючи Його Господом, і все ж Він їх відкине (Мт. 7:21-23). Ніхто ніколи не говорив мені, що люди можуть робити багато великих діл для Бога і попри це будуть втрачені для Царства.

Я переконував себе, що мені не страшний Божий гнів. І ніхто не сказав мені, що теплий християнин буде виплюнутий з уст Божих (Об. 3:16). Ніхто не навчив мене, що коли Бог не займає перше місце в моєму серці, мені потрібно негайно каятися, інакше я буду відкинутий. Я був теплим, і мені це подобалося.

Я щонеділі відвідував церкву і думав, що цього достатньо для того, щоб називатися християнином.

Я говорив, що Ісус помер за мої гріхи. Я молився. Віддавав Богові належне за свої спортивні досягнення. Отже, я – християнин.

Та Бог не був для мене всім. Я ніколи не читав Його Слово. Я не дуже багато молився. Я таємно любив гріх. Святість здавалася мені жахливо нудною. Я рідко визнавав Ісуса публічно

і не проводив з Ним час в потаємній кімнаті. Але думав, що Він мене розуміє. Урешті-решт, я ж просто людина. Ніхто не ідеальний.

Якби Бог не втрутився, внаслідок своєї оманни я опинився б в озері вогняному. Я думав, що бенкетував за столом благодаті і пив із чаші вічного життя, а насправді я їв відходи і пив воду з каналізації.

Я спав, як описано в пророка Ісаї: «І буде, мов бачить голодний у сні ніби їсть, а прокинеться він – і порожня душа його, і мов спрагнений бачить у сні, ніби п'є, а прокинеться він – і ось змучений, а душа його спрагнена (Іс. 29:8).

Я був найжалюгіднішим творінням, осудженим на вічні муки. І залишався обманути, заглушивши совість і переконавши себе, що маю правильні стосунки з Богом, завдяки

одній простій стратегії: я відмовився читати Божу Книгу і просто порівнював себе з тими, хто мене оточував.

Порівняння своєї віри з вірою інших людей (включаючи не християн), – за словами Клайва Льюїса, найпростіший спосіб спуститися пологим схилом в пекло.

Погляд, спрямований вниз

Я дивився зверху вниз на тих, хто був «менше» християнином, ніж я, щоб задовольнити своє самолюбство. Моя впевненість в спасінні значною мірою виходила з того, що зовні я виглядав краще, ніж багато інших козлів, які стверджували, що вони – вівці.

Я молився, як фарисей: «Боже, дякую Тобі, що я не такий як інші люди – усі ці блудники, неправдомовці і перелюбники: без них я не знав би, що я християнин». Так качка, порівнюючи себе з іншими качками, здається собі лебедем.

Погляд, спрямований вгору

Коли я зустрічався зі справжніми віруючими, то відчував глибоке викриття. Але щоб залишатися теплим, я прийшов до висновку, що це просто християнські «суперстари».

Замість того, щоб віднести їх до категорії «живих», коли я належав до категорії «мертвих», я думав, що вони були ніби супергероями з коміксів, такими собі християнами-відмінниками, коли я був християнином-трієчником, але обидві оцінки – це прохідний бал. Те, що я не був в числі перших, ще не означає, що я не є частиною команди. Чи не так?

Погляд, не спрямований в Біблію

Коли я був теплим, Книга Божа просто падала пилом на полиці в моїй кімнаті. Потім Бог привів мене до Свого Слова і спас мене. Бог зустрів мене, жалюгідного, в холодній кімнаті гуртожитку, оживив Своїм Духом і Словом. Тепле церковництво було поглинене живою вірою у всюдисутнього Бога Біблії.

Там я виявив, що потрібно народитися згори, щоб увійти в Царство (Ів. 3:3). Там прочитав, що любити Ісуса понад усе – більше батька, матері, сина, дочки, подружжя – доля не тільки суперхристиян, а всіх, хто піде за Ісусом (Мт. 10:37-39).

У Біблії я прочитав, що Богові було огидно,

коли я молився до Нього словами перед їдою чи на служінні недільного ранку, а моє серце залишалося далеко від Нього (Іс. 29:13-14).

Ще я виявив, що можу вивчати Писання в тисячах груп з вивчення Біблії і все ж відмовлятися по-справжньому йти за Ісусом і мати життя (Ів. 5:39-40).

Я прочитав, що не можу бути достатньо гідним, щоб Бог виявився мені винним (Лк. 17:10). Що я ніяким чином не можу Йому догодити, поки живу за тілом (Рим. 8:8). Прочитав, що справедливо буду проклятий за те, що не любив Ісуса (1 Кор. 16:22), і що покаранням буде вічна мука (Об. 14:11).

Там я прочитав, що справжнє Ім'я Бога – «Цар над царями і Пан над панями» (Об. 19:16) і перед Ним схилиться всяке коліно (Фил. 2:10). Також прочитав, що Він «не вимагає служіння рук людських» (Дії 17:25); а якщо я відмовлюся поклонятися Йому, це зробить каміння (Лк. 19:40). І прочитав, що це я був створений для Його слави, а не Він – для моєї (Іс. 43:7).

І якщо я буду нехтувати скарбом Христа і не покаюся в гріху, то Він просто виплюне мене з уст Своїх (Об. 3:15-16).

Чудові новини для теплих християн

Але ще я прочитав, що коли перебував у ще гіршому стані, ніж теплість, Цар царів помер за мене (Рим. 5:8). І хоча через свої гріхи і байдужість я заслуговував на смерть, Бог дав мені дар вічного життя в Христі (Рим. 6:23). Бо Ісус прийшов не до тих, хто був здоровим, а до тих, хто слабкий у своїх гріхах (Лк. 5:31).

Я прочитав, що коли Бог запрошує мене прийти до Нього і знайти насолоду в Ньому (Іс. 55:1), Він нагодує мене, подарує життя вічне і укладе зі мною вічний заповіт через Свого Сина Ісуса (Іс. 55:2-3).

І прочитав, що Господь близький до кожного, хто звернеться до Нього за прощенням. Він пропонує абсолютне прощення і насолоду, вищу за все, про що людина могла тільки мріяти (Іс. 55:6-9). І це запрошення куплене ціною пролитої на Голгофському хресті крові Сина Божого (Іс. 53:1-12).

Якщо ви все це теплий християнин і читаєте це, для вас є чудова новина: покайтеся, повірте, радійте, живіть.

desiringCod.org

ЯК НАСПРАВДІ ВИГЛЯДАВ ІСУС

Якщо пошукати зображення Ісуса в Інтернеті, то зазвичай побачимо високого білого чоловіка з довгим, часто світлим волоссям і бородою. Але як Він виглядав насправді?

На думку вчених, реальний Ісус не має нічого спільного з цими сучасними зображеннями. Як зазначає ІА ЗІК, професор Королівського коледжу в Лондоні Джоан Тейлор пише у своїй книзі «Як виглядав Ісус?» наступне: «Біблійні Євангелія говорять, що Ісус був юдеєм, народився близько 4 року н. е. в Вифлемі, трохи жив в Єгипті, а потім у Назареті. Ці тексти нічого не говорять про його зовнішність, крім кількох згадок про одяг, який носили Ісус і його учні».

Щоб зрозуміти, як міг виглядати реальний Ісус, Тейлор звернулася до

археологічних знахідок і текстів, які проливають світло на зовнішність євреїв в Юдеї та Єгипті того періоду. Вона також вивчила зображення на монетах і єгипетських муміях.

Її дослідження показують, що Ісус був на зріст приблизно 1,7 метра – це типовий зріст для чоловіків в Юдеї згідно з останками кістяків. Більшість людей в Юдеї та Єгипті були темноокі, з темним волоссям і оливковою шкірою – саме так їх зображують археологічні знахідки, історичні тексти і портрети в Єгипті.

Існували торговельні та політичні взаємодії між Юдеєю і Європою (де люди були світліші), а також Юдеєю і Ефіопією (де люди були темніші). Але євреї Юдеї та Єгипту вважали за краще укладати шлюби всередині своєї громади, тому, найімовірніше, Ісус виглядав як більшість людей в тому регіоні і в той час. Давні тексти також говорять, що євреї

вважали за краще коротко стригти бороду і волосся. Швидше за все, Ісус робив те саме.

Євангелія розповідають, що Ісус за фахом був теслею, багато подорожував, але не дуже добре харчувався. Тому він, швидше за все, був худорлявим і жилим: «Ісус фізично відповідав Своему трудовому досвіду», – говорить Тейлор.

Той факт, що Юда мусив вказати, котрий із чоловіків у Гетсиманському саду Ісус, – для цього зрадник поцілував Його, підтверджує думку, що зовні Господь не вирізнявся з-поміж інших чоловіків. Тому навряд чи Він був таким, яким прийнято зображати Його на картинах.

Але незалежно від того, віримо ми в Нього чи ні, настане час, коли ніхто не сумніватиметься в Його існуванні. На жаль, для деякого це стане початком жахливих і нескінченних мук. Подбайте про своє спасіння!

ТУРИСТИ ЗМОЖУТЬ ПОЧУТИ ПЕРЕСОПНИЦЬКЕ ЄВАНГЕЛІЄ

Працівники культурно-археологічного центру «Пересопниця», що на Рівненщині, запустили новий проект із озвучення Пересопницького Євангелія. Про це повідомляє Укрінформ.

Відтепер у Музеї української Першокниги Пересопницького Євангелія, що в культурно-археологічному центрі «Пересопниця», туристи мають змогу не лише оглянути експонати, а й послухати текст Пересопницького Євангелія. Текст духовної святині озвучив семінарист Андрій Левицький, – йдеться в публікації.

Нагадаємо, що у монастирі в Пересопниці впродовж 1557 – 1561

років було створено національний продукт ренесансної культури – Пересопницьке Євангеліє, перший повний переклад Святого Письма із староболгарської мови на давньоукраїнську, йдеться на сайті культурно-архітектурного центру «Пересопниця».

Крім того, за мистецьким оформленням видання немає рівних. До створення Першокниги причетні княгиня Анастасія Заславська, уроджена княжна Гольшанська, княгиня Анна Чорторийська-Клеванська, уроджена княжна Заславська, ієромонах Григорій, архимандрит монастиря, перекладач, писар Михайло Василевич, син протопопа із Сянока, маляр Федуско з Самбора.

Пересопницьке Євангеліє вважається головною книгою України: на ній присягають на вірність народіві новообрані президенти України.

ВІД БОРОТЬБИ ЗІ СТАРОДАВНІМИ БОГАМИ ДО ВІРИ В БОГА: КСЕНА ЗІГРАЄ РОЛЬ В ХРИСТІЯНСЬКОМУ ФІЛЬМІ

Актриса Рене О'Коннор, яка колись боролася зі стародавніми богами, військовими правителями і царями в телевізійному серіалі-хіті 90-х років минулого століття «Ксена: принцеса-воїн», грає головну роль в християнському фільмі «Питання віри».

В інтерв'ю Fox News уродженка Техасу розповіла про свою нову роль у фільмі, що покаже історію

трьох сімей, які живуть в одному містечку і відкривають для себе Божу любов і прощення.

«Мені подобається бути частиною фільму, який передає позитивне послання, – сказала О'Коннор Fox News. – Я завжди шукала щось духовне, щоб допомогти людям долати труднощі в житті».

Окрім фільму «Питання віри», який незабаром появиться на екранах, О'Коннор 2015 року знялася в християнській драмі «За найдавшою зіркою».

СІМ СЛІВ СПАСИТЕЛЯ НА ХРЕСТІ

Напередодні Пасхи, одного з найбільших християнських свят, багато людей роздумують про страждання Христа, Його хресний подвиг і те діло спасіння, заради якого Він і пішов на хрест.

Найчастіше в ці дні, а особливо на Страсну п'ятницю – день, коли помер наш Спаситель, згадують слова, які Він сказав, уже висячи на хресті. Ці вислови, записані в різних Євангеліях, так і називають: «Сім слів Христа на хресті».

Перед обличчям смерті людина говорить те, що вважає надзвичайно важливим. Ісус, висячи на хресті, через ці короткі сім фраз висловлював те, що на той момент було в Нього на серці. Йому було не легко говорити, адже засуджений на розп'яття помирав більше від задухи, ніж від болю й ран. Проте Його внутрішні переживання були настільки сильними, що слова мимоволі зривалися з Його вуст. То що ж це за слова?

«Отче, відпусти їм, бо не знають, що чинять вони!...» (Лк. 23:34) – слова, сказані на самому початку хресних мук, саме тоді, коли воїни кидали жереб, щоби розділити одягу Ісуса. Спаситель молився за Своїх кривдників, розуміючи, що через невідання вони роблять найбільший злочин у світі.

«Поправді кажу тобі: ти будеш з Мною сьогодні в раю!» (Лк. 23:43) – слова, які Христос сказав розбійникові, що висів поряд із Ним, і просив заступництва перед Богом. Христос цими словами ствердив, що кожен, хто прийде із покаянням до Бога, навіть перед лицем смерті може отримати прощення й увійти в рай.

«Як побачив Ісус матір та учня,

що стояв тут, якого любив, то каже до матері: «Оце, жono, твій син!». Потім каже до учня: «Оце мати твоя!» (Ів. 19:26-27). Будучи Первістком у Своєї матері, Христос після смерті Йосипа мав опікуватися нею. На хресті наш Спаситель знайшов сили, щоб доручити піклування про Свою матір улюбленому учневі.

«А коло години дев'ятої скрикнув Ісус гучним голосом, кажучи: «Елі, Елі, лама савахтані» цебто: «Боже Мій, Боже Мій, нашо Мене Ти покинув?» (Мт. 27:46). У час надзвичайного смертельного смутку Ісус звернувся до Бога, що переклав гріхи всього світу на Свого Сина. Це крик болю Людини, Котра відчула, що Батько, Який завжди був поруч і був підтримкою Сину в служінні, покинув Його. Окрім того, ці слова – це цитата із Псалма 21. (21-й, 22-й і 23-й Псалми вважають Месіанськими – тобто такими, які відкривають Особу й служіння Месії-Христа.)

«Потім, знаюши Ісус, що вже все завершилось, щоб збулося Писання, проказує: «Прагну!» (Ів. 19:28) – розп'яті на хресті люди, окрім задухи, відчували невимовну спрагу. Промовивши це коротке слово, Христос спричинив виконання пророцтва

про Свої муки, яке було записане в Пс. 68:22.

«А коли Ісус оцту прийняв, то промовив: «Звершилось!» (Ів. 19:30). Цим словом перед самою Своєю смертю наш Спаситель ствердив, що справа спасіння людства через Його жертву звершилась.

«І, скрикнувши голосом гучним, промовив Ісус: «Отче, у руки Твої віддаю Свого духа!». І це прорікши, Він духа віддав...» (Лк. 23:46). Це були останні слова на хресті. Окрім того, що ці слова – цитата із Псалма 30:6, вони ще раз підтверджували, на Кого

покладався у Своему служінні Христос, Чию волю виконував і до Кого повертався по муках Своїх.

Безліч композиторів зверталися до цих слів. Можна згадати Генріха Шютца (автора першої німецької опери), Маркеданте, Сезара Франка, Джеймса Мак-Мілана – усі вони у своїх епічних творах хотіли розкрити глибину істин, які Христос сказав на хресті.

Не обійшов увагою ці слова й відомий австрійський композитор Франц Йозеф Гайдн (1732–1809) – представник Віденської класичної

школи; його мелодія лягла в основу гімнів Німеччини й Австро-Угорщини.

І якщо його опус «Створення світу» пронизаний світлом життя й різноманітними вокальними експериментами (коли співаки виконують партії, що імітують спів пташок), то ораторія «Сім слів Спасителя на хресті» пронизана філософськими роздумами.

Саме такою музикою автор хотів підкреслити глибину страждань Спасителя. Музика кожної з дев'яти частин відкриває розуміння Голгофських страждань.

Гайдн не закінчує ораторію простою констатацією факту розп'яття Христа. Остання частина змальовує землетрус як реакцію Бога й творіння на смерть Божого Сина.

Не можна сказати, що твір викликав однозначну реакцію публіки. Глибоко філософський і по-своєму революційно-новаторський, він був не до кінця зрозумілий тогочасному суспільству (та й сучасному теж). Хтось уважав ораторію невдалою спробою розповісти про біблійні події. А хтось сприймав твір як вершину композиторської філософсько-релігійної творчості. Проте для самого Гайдна цей твір символізував його власні духовні пошуки в той період і роздуми над значенням жертви Христа.

А чи розуміємо ми справжній зміст Христових слів? Чи усвідомлюємо велич і глибину подвигу Христа на Голгофському пагорбі? І як ми особисто ставимося до того, що зробив Спаситель на хресті заради кожного з нас?

Олег БЛОЩУК.

Більше, ніж просто історія Вчені: молитва продовжує життя

За десятиліття до і після життя та смерті Ісуса в Ізраїлі існувало багато різних месіанських рухів. Майже в кожному випадку месіанський лідер був убитий. Після смерті лідера все закінчувалося. Лише один рух не тільки не перестав існувати, а буквально вибухнув: за перші 300 років він поширився по всій Римській імперії.

Що робить християнство відмінним? Лідер.

Ісус помер в половині дня у п'ятницю. За Законом у суботу, яка насправді починалася після заходу сонця у п'ятницю, не дозволялося працювати, а значить, тіло Ісуса могли поховати або до настання суботи, або аж наступного дня. Тому Йосип пішов до Пілата з надією, що зможе поховати тіло вчасно.

Євангеліст Марко пише: «А Пілат

здивувався, щоб Він міг уже вмерти. І, покликавши сотника, запитав його, чи давно вже Розп'ятий помер. І, дізнавшись від сотника, він подарував тіло Йосипові. А Йосип купив плащаницю і, знявши Його, обгорнув плащаницею та й поклав Його в гробі, що в скелі був висічений. І каменя привалив до могильних дверей. Марія ж Магдалини й Марія, мати Йосієва, дивилися, де ховали Його» (Мр. 15:44-47).

Те, як повідомляє про факт похорону Марко, свідчить, що смерть була очевидно. Пілат, Йосип, центуріон, дві жінки були очевидцями похорону. Таким чином, цілий натовп експертів та свідків міг підтвердити, що Ісус дійсно помер.

Для перших учнів воскресіння було неосяжним, вони не могли в це зразу повірити, як і багато хто з нас сьогодні. Звичайно, їхні переконання були іншими, ніж наші. Греки не вірили у воскресіння; у грецькому світогляді після смерті душа здобувала свободу від тіла. Що стосується євреїв, то деякі з них вірили, що в майбутньому, коли весь світ буде оновленим, відбудеться загальне воскресіння з мертвих, але в них не було поняття про індивідуальне воскресіння. Люди в часи Ісуса не були схильні вірити у воскресіння.

Цельс, грецький філософ, який жив у II столітті, був великим антагоністом християнства. Він написав кілька праць, у яких перераховував аргументи проти факту воскресіння. Одним із аргументів було те, що християнство не може бути істиною, бо письмові звіти про воскресіння засновані на свідченні жінок, а всі знають, що жінки істеричні. Багато читачів Цельса погоджувалися з цим. У давнину свідчення жінок не викликали особливої довіри.

Ви розумієте, що це означає? Якби Марко та інші християни склали свої розповіді, щоб почати свій рух з нічого, вони б ніколи не згадували у цій історії про жінок як перших

свідків того, що гріб Ісуса був порожнім. Єдина можлива причина присутності згадок жінок у цих звітах – це те, що вони там реально були і потім розповіли, що побачили: камінь відвалений, гробниця порожня, і ангел проголосив, що Ісус воскрес.

Яким був воскреслий Ісус? Тіло воскреслого Ісуса мало «тіло і кістки». Він не був примарою. Учні могли впізнати Його і торкнутися до Нього. Він розмовляв із ними. Чи могла усіх охопити групова галюцинація?

Ні, бо учні були не єдиними, хто бачив і торкався до Нього. Павло склав довгий список людей, які особисто бачили воскреслого Христа, він записав про це так: «А потім з'явився нараз більш як п'ятисом браттям, що більшість із них живе й досі, а дехто й спочили» (1 Кор. 15:6).

Більше того, тут має бути якесь пояснення того, як перелякана група учнів перетворилася на групу лідерів. Багато з них провели жертвове життя, багатьох убили за проповідь про воскресіння Ісуса.

Ісус воскрес, як Він їм і говорив. Після того, як Він, наче злочинець, відсидів свій час утюрмі і повністю виконав вирок, Закон більше не мав до Нього претензій, і Він вийшов на свободу.

Ісус Христос прийшов, щоб взяти на Себе покарання за наші гріхи. У Пасхальну неділю Він вийшов на свободу. Воскресіння було Божим способом заявити: «Сповна заплатив», щоб ніхто не зміг цього упустити.

День Господній – це день, у який Бог все зробив правильно; день, коли весь смуток минув; і в той день те саме відбудеться з вашим болем і смутком. Ви виявите, що найгірше, що коли-небудь із вами відбувалося, в кінці лише послужить для ще більшої радості.

Радість вашої слави буде набагато більшою від кожного отриманого болю. Тому живіть у світлі воскресіння Ісуса, у славній, нескінченній радості.

Останні медичні дослідження показали, що молитва допомагає людям зберегти здоров'я і швидше відновитися.

Герольд Коеніг з приватного дослідницького Університету Дюка в Північній Кароліні (США) розповів, що аналіз результатів більше 1500 медичних досліджень доказує, що в віруючих людей стійкіше психічне і фізичне здоров'я.

З досліджень, спрямованих на вивчення зв'язку між здоров'ям і віросповіданням, можна зробити висновок, що люди, які регулярно відвідують церкву, живуть довше, – підкреслив він. – Усі переваги релігійного життя випливають із уміння краще справлятися з життєвими ситуаціями. Їхня імунна система витриваліша, кров'яний тиск нижчий, судинна система сильніша».

Науковий співробітник і автор монографій Том Кнокс, який до того був атеїстом, а тепер регулярно відвідує церкву, розповів, що існує велика кількість непомічених суспільством наукових праць, які визнають релігійність корисною з медичної, соціальної і психологічної точки зору.

Наприклад, як повідомив американський журнал національного здоров'я, вчені, спостерігаючи за двома тисячами каліфорнійців

похилого віку протягом п'яти років, помітили, що вірогідність смерті у тих, хто відвідував богослужіння, була меншою на 36%.

Американська спільнота дослідження гіпертонії у 2006 році довела, що у віруючих кров'яний тиск нижчий, ніж у невіруючих. В іншому дослідженні, яке провели у лікарні Сан-Франциско, вивчали ефективність молитви для пацієнтів із захворюваннями серця. Незнайомі люди помолилися за половину з 393 хворих, які проходили лікування, після чого у них діагностували менше ускладнень, менше випадків пневмонії і на їхнє лікування потрібно було менше медикаментів. Окрім того, вони швидше видужували.

«Атеїсти можуть і далі насміхатися над вірою, але вони не можуть прикидатися, що наука на їхньому боці», – підкреслив Кнокс.

meto.im.

СУД НАД ХРИСТОМ: ЗАКОН І БЕЗЗАКОННЯ

Євангельська розповідь про суд над Христом коротка й лаконічна. З неї видно, що судили Ісуса несправедливо. Однак те, що було зрозуміло євангелістам, першим християнам, не завжди очевидне для нас.

Євангелія відомо, як люто ненавиділи Ісуса релігійні лідери Юдеї, скільки було спроб учинити над Ним розправу. У Ньому вбачали небезпечного бунтівника, руйнівника устоїв, самозванця й богохульника. А відтоді, як Він привселюдно воскресив мертвого Лазаря, рішення знищити Ісуса стало остаточним. Для цього спеціально зібрали синедріон на чолі з первосвященником, релігійним керівником Ізраїлю. «Отож, від того дня вони змовилися, щоб убити Його» (Ів. 11:53). Проте зробити це було не так просто.

Закон

Дві тисячі років тому судочинство в Юдеї здійснювали не за «законами джунглів». Тим паче, коли розглядали питання життя і смерті. Проти підозрюваного потрібно було розпочати судову справу і довести її до кінця. А єврейське право тим і відрізнялося від знаменитого римського, що, залишаючись на законних підставах, винести смертний вирок невинній людині було дуже важко, майже неможливо.

Римляни провадили дуже обережну політику щодо завойованих країн, дозволяючи їм зберігати свою ідентичність, культурні та релігійні традиції. В Юдеї завойовники не нав'язували римського права, але залишили євреям їхнє традиційне судочинство. Згідно з Талмудом, судовий орган під назвою «малий синедріон» існував у кожному ізраїльському місті з населенням понад 120 людей. Він складався з 23 суддів. Над усіма цими малими синедріонами стояв верховний суд Ізраїлю – великий синедріон. За єврейською традицією, його започаткував Мойсей, коли Бог наказав йому взяти собі на допомогу для управління людьми 70 старійшин (Чис. 11:16-17).

Як відомо з єврейських джерел, синедріон складався з 72 осіб. Це був найвищий законодавчий, адміністративний і судовий орган країни. Однак на час римського завоювання його велич дещо затьмарилася, особливо коли римляни позбавили його права виконувати смертні вирок.

Проте синедріон продовжував присуджувати смертну кару. До того ж це було винятково його право. Але будь-які такі пропозиції повинен був схвалити римський намісник Юдеї. І це не було пустою формальністю. Намісник міг провести власне розслідування, переглянути або відмінити вирок євреїв.

Але повернімося до ізраїльської судової системи. Підозрюваний, якому загрожувала страта, не відразу потрапляв на верховний суд. Спочатку він проходив середню судову інстанцію. Керівник малого синедріону допитував підозрюваного і, якщо вирішував, що той справді заслуговує на страту, – збирав засідання великого синедріону, який і ухвалював остаточне рішення.

Ведення кримінальної справи в Юдеї помітно відрізнялося від римської практики. Жодну справу не могла ініціювати сама влада. Процес розпочинався лише за поданням свідків. І їх повинно було бути щонайменше два. Свідками могли бути лише безпосередні очевидці злочину. Свідчення на взірці: «Я чув від когось» не приймали. Але навіть якщо перед судом стояли очевидці, закон вимагав, щоб це були високоморальні люди. Родичі – як суддів, так і звинувачених – свідками бути не могли.

Покази свідків – спеціальна тема. Вимагалось, щоб вони збігалися не лише в основному, але й у всіх дрібних деталях. Свідки говорили окремо один від одного, і через найменшу різницю у показах свідчення відхиляли. Якщо хтось із свідків виступав «за» звинуваченого, то він уже не міг змінити своїх показів на «проти», хоча зворотне дозволялося. Але навіть якщо всі інші умови були виконані і свідчення двох свідків збігалися абсолютно в усіх деталях, судді все одно намагалися врятувати підсудного.

І в цьому була ще одна відмінність давньоєврейського права від римського. Згідно з останнім, незнання закону не звільняє від відповідальності. Не так було в давніх євреїв. Судді пропонували свідкам низку запитань, наприклад: «Чи знав звинувачений про покарання, яке йому загрожує?» або: «Чи намагалися ви застерегти його від скоєння злочину?». Якщо на ці запитання звучали негативні відповіді, вирок пом'якшувався.

Після цього відбувалися тривалі дебати суддів. У них могли брати участь і кандидати до великого синедріону, однак лише тоді, коли їхня думка була на користь звинуваченого. Коли всі висловилися, переходили до голосування. Розпочиналося воно з наймолодших членів синедріону, щоб думка старших і авторитетніших суддів ніяк не могла вплинути на них. Вирок виносився більшістю голосів. Але якщо для виправдання потрібна була перевага всього лише в один голос, то для звинувачення – у два.

Якщо у римлян когось засуджували до страти – вирок виконували відразу. В Юдеї виконання вироку відкладали щонайменше на добу. Через 24 години після того, як синедріон виносив смертний вирок, він збирався знову. Причому засідання мало на меті лише одне – виправдати підсудного, тому що ті судді, які вже висловилися на користь звинуваченого, тобто виправдали його, не могли змінити своєї думки. А ось навпаки – можна було.

І лише тоді, коли й цього разу синедріон не змінював свого рішення, злочинця вели на страту. Але навіть тут єврейське судочинство залишало можливість виправдати підсудного. Процесію супроводжувала спеціальна людина, яка йшла до того місця, звідки можна було побачити двері суду. Далі процесію супроводжувала вже інша людина, яка доходила до того місця, звідки можна було побачити першу, і т. д. Біля дверей суду також стояла людина, і якщо в останню хвилину хтось приходив до синедріону й повідомляв про нові обставини справи, які могли виправдати злочинця, вона подавала знак, процесія поверталася, а суд поновлювався.

І останнє, що варто сказати про давньоєврейське судочинство. Великий синедріон міг проводити засідання лише вдень. У жодному разі не можна було вирішувати питання вночі або у святкові дні. А оскільки між першим

та другим засіданнями повинна була пройти доба, то процес не можна було розпочинати напередодні свята або суботи (єврейського дня спокою).

Таким було кримінальне судочинство юдеїв часів Ісуса Христа. Вони повинні були діяти за принципом: краще відпустити десять винних, аніж покарати одного невинного. Читаючи всі ці закони (зафіксовані в Талмуді), чітко бачиш, що вони походять із Біблії і просякнуті її духом. Ці закони пронизані ідеями милосердя і презумпції невинності підсудного, вони набагато м'якші й гуманніші від знаменитого римського права, яке покладено в основу законодавства сучасної Європи.

... і беззаконня

Сьогодні, читаючи скупі євангельські рядки про суд над Христом, ми дивуємося і не завжди розуміємо, що там відбувалося. Але євангелісти і гадки не мали, щоб пояснювати все це. Адже вони – євреї – прекрасно знали свої закони, або, краще сказати, добре розуміли, яке беззаконня вершилося у великому синедріоні в ніч з четверга на п'ятницю 14-го дня місяця нісана, за кілька годин до смерті Христа.

Перенесімося думками в ту далеку ніч. Після арешту Спасителя провели сонними вулицями Єрусалима в дім тестя первосвященника Кайяфи на ім'я Анна. Це була дуже впливова людина, засновник роду первосвящеників, які правили Юдеєю понад 50 років.

Як уже зазначалося, підозрюваний не міг відразу стати перед великим синедріоном, не пройшовши малий. Можливо, Анна був керівником місцевого єрусалимського синедріону. Проти Ісуса вирішили розпочати судовий процес. Це могли зробити лише свідки «злочинну». Однак ніяких свідків у домі Анни не було. І він сам намагається ініціювати процес, запитуючи Христа про Його учнів і вчення. Дослідники Євангелія стверджують, що Анна намагався спровокувати Ісуса на якісь слова, за які можна було ухопитися і, витримавши всі формальності, порушити кримінальну справу.

Але факт відсутності свідків указує на порушення процедури – тобто процес не повинен був навіть розпочатися. На відсутність очевидців Його «злочинних дій» указує Сам Христос, промовляючи до Анни: «Я світові явно казав. Я постійно навчав у синагозі й у храмі, куди всі юдеї збираються, а таємно нічого Я не говорив. Чого ти питаєш Мене? Поспитайся

тих, що чули, що Я їм говорив» (Ів. 18:20–21).

У відповідь відбулося наступне порушення закону. Один із слуг Анни вдарив Ісуса в обличчя, хоча єврейський закон категорично забороняв бити підозрюваних, надаючи їм повну свободу слова. Нічого не добившись, Анна посилає Спасителя до свого зятя – первосвященика Кайяфи. У домі Кайяфи пізно вночі зібрався великий синедріон. Ісус увійшов до зали, де півколом сиділи судді. У центрі – Кайяфа. Зайняли свої звичні місця два секретарі – один праворуч, щоб записувати свідчення на користь відповідача, другий – ліворуч для запису звинувачень. Усе було, як зазвичай. Типовим був одяг суддів: біле шовкове покривало, накинуте поверх чорної мантиї-тоги. Незвичайною була тільки постать Підсудного і вирок, підготовлений уже заздалегідь. Тепер за будь-яку ціну великому синедріону це потрібно було узаконити.

Перед очима суддів пройшла низка свідків – точніше, лжесвідків. Але навіть небагатомовне Євангеліє зауважує, що їх доказів було недостатньо. Ми пам'ятаємо, як уважно єврейське судочинство ставилося до показів свідків. Можна припустити, що не знайшлося навіть двох людей, які б говорили однаково. За законом Ісуса повинні були негайно відпустити, але це не входило до планів синедріону. Зрозумівши, що від лжесвідків, квапливо зібраних на вулицях сплячого міста, пуття не буде, Кайяфа вирішує діяти самостійно. Він устає зі свого місця і підходить до Христа зі словами: «Ти нічого не відповідаєш на те, що свідчать супроти Тебе?». Ісус мовчить.

І Господь, і Кайяфа знали, що за єврейськими законами обвинувачений не може виступати проти себе. Навіть якщо підсудний раптом почав на себе наговорювати, його ніхто не слухав би і таке свідчення не бралось б до уваги. Лише безпосередні очевидці злочину могли свідчити проти людини. Якби обвинувачений міг сам довести свою провину – навіть тоді закон про двох свідків?

Але Кайяфа на цьому не зупиняється. Він промовляє: «Заприсягаю Тебе Живим Богом, щоб нам Ти сказав, чи Христос Ти, Син Божий?». Для кожного єврея присягання іменем Божим було священним. Але в судових процесах воно могло застосовуватися лише до свідків, а ніяк не до підсудних. Так закон турбувався про самих підсудних.

Уявіть людину, що стоїть перед обличчям смерті. Але вона знає, що, давши неправдиву клятву іменем Божим, отримає свободу. Звичайно, не всі користаються цим, але... І ось, щоб не додавати до злочину правопорушника ще один гріх, єврейський закон не застосовував присяги щодо відповідача.

У відповідь на заклик Ісус визнає Себе Сином Божим, а первосвященик рве на собі тогу від підборіддя до пояса на знак того, що він чує богохульство, а це один із найтяжчих злочинів. Синедріон ухвалює вирок: достойний смерті. І знову ж таки, всупереч Закону, друге засідання синедріону відбувається не через добу, а через кілька годин. Але воно, звичайно, нічого не змінює в долі Обвинуваченого. До речі, через 24 години судді й не змогли б зібратися, тому що наближалось свято Пасхи, яке триває у євреїв цілий тиждень.

Так закінчився цей судовий процес. Господа відвели до Пилата, щоб той затвердив смертний вирок. І коли римський чиновник почув від єврейського натовпу, що Ісус повинен померти, тому що Він назвав Себе Сином Божим, то злякався і зажадав пояснень від Спасителя, заявивши, що має владу розп'ясти або відпустити Його. Господь відповів: «Надо Мною ти жодної влади не мав би, коли б тобі зверху не дано було; тому більший гріх має той, хто Мене тобі видав».

Ці слова означають, що і перед великим синедріоном, і перед Понтієм Пилатом Спаситель стояв лише тому, що Сам захотів цього. Бог добровільно віддав Себе в руки людей, які вирішували Його долю. Він знав, яким буде рішення – хрест. Це рішення залишається на їхньому сумлінні. Але для християн без хреста ніколи не було б пасхальної радості, воскресіння і вічного життя з Богом.

Роман МАХАНЬКО.

• ОПОВІДАННЯ

ГОЛУБИ МОЇ, ГОЛУБОЧКИ...

Бабі Вірі йшов 87-й рік. Важко було вже нести такі літа, так хотілося відпочити... Та Господь все чомусь не відпускав. Дочка каже: не готова ти. А що ж тут треба? З Богом вона вже давно, більше 20 років, гріхів у неї нема. Та й де вони, ті гріхи, візьмуться, як вона ні з ким не спілкується, ніяких справ з людьми не має. Ще як чула краще, то уникала світських, ніколи не сиділа з бабами на осло-ні під клубом, не стояла біля сільмагу, де вони теревенили годинами. Про що з ними говорити? Усе пусте. Суєта та злість. Тільки те й роблять, що судять: то політика, то якісь чвари, то один од-ного поміями поливають. Нема з ними про що говорити, то й грі-ха, слава Богу, нема. Ото пройде коли-не-коли до сільмагу, візьме хліба та й назад додому. Та й то вже важко. А була сильніша, то й до церкви їздила у райцентр.

Жила баба Віра з дочкою. Дочка вже теж давно вийшла на пенсію, хоча ще бігала десь, підробляла, у церкві трошки служила – наглядала за бібліотекою. Дітей у неї двійко, та живуть далеко, як по-теперішньому – в іноземній державі, тож навідатися до ма-тері та до баби – проблема. Чоловік доччин мав другу сім'ю. Так вони й доживали собі віку, дві старі стомлені жінки, покірно несли кожна свої клопоти та хвороби. Жили здебільшого мирно. Хоча й не, як то кажуть, душа в душу. Таємницями не дуже ділилися, та й Слово не-рідко відкривалося їм по-різному. Тож, щоб уникати зайвих суперечок, більше мовчали. До того ж старша була глухувата, а молодша – від природи неговірка. Замолоду не люби-ла компаній, галасу. Може, тому й Бога пізнала першою в сім'ї, потім прилучила матір, діти ж та онуки обрали собі світські стежки.

Ідучи до сільмагу, баба Віра зупинилася перепочити. Світило сонечко, приємно осві-жав легкий морозець. Вчора випав сніг, але стежку вже встигли протоптати, та й на май-данчику перед гуртожитком наст було утрам-бовано ногами та колесами машин. Тут баба Віра зупинялася. Завжди були в неї в сумці якісь зернята, кришки, припасені заздалегідь. Вона ставала на тому самому місці, де й учо-ра, починала копірситися в сумці серед по-ліетиленових пакетів, носовичків, шпильок, дрібних копійок, знайдених на дорозі, кни-жечок якихось потріпаних, цукерок – може, діти зустрінуться – та різного іншого скарбу, що він здебільшого й не потрібний, а вики-нути шкода; і поки вона знаходила поліети-ленову торбинку з поживою, голуби злітали-ся до її ніг. Баба Віра знала: на неї чекають. Це зігрівало їй серце, бо хто ж на цій землі її ще десь чекає? Голуби дріботіли своїми ко-ротенькими ніжками навколо неї, вдоволено вуркочучи, а вона неквапом сипала їм корм.

Голубочки мої рідненькі... Кажуть – безсло-весна, несвідома пташина. Так колись і вона думала, коли їх бачила лише здала. Неправ-да то. І розум у них є, і стосунки свої мають. Он той, із чорною голівкою, крупніший за ін-ших, то старший у них. Бач, відганяє менших та слабших. А ці двоє – він з білою латочкою на спині, а вона з біленьким волочком, то, видно ж відразу – пара. Молодята. Все тримаються

одне одного, не відходять далеко. Натє вам. Тіштєся, поки молоді. Бо воно ж, щастя, й улю-дей недовге, а про вас що казати. Та не всти-гли голуби підлетіти, як шугонув їх якийсь пе-рехожий, пройшов кирзаками прямо по зерні. Мало не скрикнула стара. Куди ж ти лізеш! Не-вже ж тобі дорого мало! Та стрималась. Поди-вилася тільки вслід, мов жаром кинула у спи-ну. Це той, впізнала його, у сусідньому будинку живе. Машиною їздить. Він. Вона добре його запам'ятала, бо колись було, штовхнув її на доріжці, обганяючи, мало не впала з сумкою. Такий тепер світ настав, думала, прямуючи до магазину. Як написано: стануть люди неслух-няні, горді, розбещені... А розпуста, розпуста яка... Молодь що витворяє. І ми колись моло-ді були, та хіба дозволяли собі отаке? Дівча-та ідуть, гигочуть, ще зима, мороз, а вони вже напіводягнені. Ох, повій ви, повій... Чому ж ви дітей своїх будете вчити? Хлопці з пляшками, пиво дудлять. Не бачити б і не чути...

У магазині її знали. Лишень ставала вона в чергу, як продавщиці гукали: «Бабушка, што вам? Падайдіте сюда!». Підходила, вони загор-тали їй «як завжди» – половинку круглого пше-ничного, і вона йшла додому. Поверталася за-звичай тією ж дорогою. Вивіряла кожен крок, перш ніж поставити ногу, обмацуючи костуром шлях, немов сліпа. Не дай, Господи, впасти...

Цікаво, чи голуби ще там? Адати їм вже ні-чого. Іншим разом треба більше брати. Куку-рудза ще є, потовкти молотком, а, може, ще й замочити на ніч. Люба трохи сердиться, смі-тиш, мовляв, та нехай потерпить, а то зі своєю охайністю інколи просто вже дихати не дає.

Голубів на майданчику біля гуртожитку не було. Але якась дивна пляма червоніла на снігу, саме на тому місці, де сипала зернята, – здала баба Віра розгледіти не могла, а коли підійшла ближче, стала й остовпіла. Понівече-ний, закривавлений лежав голуб. Шийка скру-чена, голівка вивернута... Баба Віра аж нахи-лилася, ніби не вірячи своїм старечим очам. Придивившись, упізнала: це з тих двох, що любилися, з білою латкою на спині. Слід від коліс тягнувся від сусіднього дому в бік цен-тральної вулиці.

«Це він... Той, що штовхнув мене колись... Своєю машиною наїхав. – Зло закипіло в ній, мов смола, готове гарячою піною перелитися

через край. – Бодай ти...» – несподівано ви-рвалося з серця. Відчула, що надто вже дала почуттям своїм волю, переступила якусь межу, що її старанно трималася завжди. Злість від-ступила, але на серці було гірко.

Прийшла додому, Люба на роботі, час обі-дати, але так було чомусь важко. Поклала хліб та й лягла. І голуба було шкода, й себе. Все було не мило, все не таке, осоружне й воро-же. Картала себе: стільки літ не мала гріха, а тепер ось згрішила. Бо ж правильно Люба казала: не треба їх годувати, вони собі знай-дуть, а так привчиш їх, будуть сидіти й чека-ти, поки не позамерзають. Дійсно привчила. А якщо вже сипати, то треба ж було не там, де машини їздять... Ось воно й сталося. Може, й не до смерті гріх, та їй, старій, і малий ні до чого. До Бога ж скоро.

Під ці думки підкотили до неї нелегкі спо-гади усього її життя.

Повернувшись увечері з роботи, дочка за-стала матір сумною й розбитою. «От що, Любо... – сказала стара. – Завтра неділя, служба Божа буде, вези мене до церкви. Як хочеш собі, так-сі наймай чи маршрутку, – може, якось улізу, але вези. Важко мені, скучила я за церквою. Може, останній раз уже повезеш».

Служба була як служба. Співали гарно й проповіді хороші казали, і хоч баба Віра мало що чула, їй трохи відлягло від серця. Побачи-ла декого, привіталася з пастором. Бачила, що тут про неї майже забули. Лише зітхнула. «Поведи мене ще, Любо, до служителя. Хочу посповідатися. Тільки не до молодого. Може, Степан Васильович є, то до нього. Він людина старша, життя знає».

Степан Васильович відвів бабцю до кабі-нету, посадив за стіл. Чоловік він був неква-пливий, і те подобалося бабі Вірі, – не люби-ла тих, що завжди кудись біжать.

– Як поживаєте, Віро Іванівно? Щось вас давно у церкві не бачили.

– Шо? Голосніше говоріть, бо я майже не чую.

– Питаю, як поживаєте?

– Що вживаю? Та не вживаю нічого. У мене хвороб ніяких і нема, щоб боліло щось, а так, сили нема, та ось не чую.

– Да... Тяжолій случай... – похитав головою Степан Васильович. – Ви ось що, Віро Іванівно, посидьте тут трішки, зачекайте мене.

Повернувся він за кілька хвилин, несучи величезні навушники. Надів їх на голову ба-біці, щось покрутив, увімкнув, і баба Віра роз-квітла, як молода ружа.

– Боже Святий! Геть чисто все чую, геть чисто!

– Що ж вам діти слуховий апарат не куплять?

– Є в мене аж два! Та я з ними не вмію.

– Ну добре, – усміхнувся Степан Васильо-вич, – розкажіть, що там у вас.

– Хотіла я покаятися, як то кажуть, спо-відь пройти, бо мій вік, самі бачите, як у тої мухи: сьогодні літаю, а завтра вітром поду-ло та й кінець.

– Які ж гріхи вас мучать?

– Та гріхів у мене нема, бо я ж глуха, ні з ким не спілкуюся, справ ніяких з людьми не маю, то які ж гріхи? Та ось учора сталося, може, й дрібне, як на чий погляд, а як на мене... Від-чуваю, що винна, й не хочу навіть такої вини нести з собою на небо.

Яка то насолода була говорити й чути себе. Слухала й не впізнавала: от дивина! Хіба в неї такий голос? Яка то радість, коли до тебе уважні, не кричать, нахилившись до вуха, не дратуються. О! Це ж горобчики цвірінькають за вікном! А ось галасують діти, грає музика за стіною, і Степан Васильович постукує кін-чиком ручки по столу.

Почала розповідати про голубів, почала здалеку, з усіма деталями й відступами, та слу-житель перебив.

– Ви самі живете?

– Та ні, з дочкою удвох, ось уже сьомий рік. Живу тут, а серце моє там, біля рідної моєї ха-тини, біля...

– Не сваритесь?

– Сильно то ні, дочка в мене хороша, ось тільки...

– А як трапиться між вами що, то каєтесь?

– То Люба більше, бо я ж таки мати, не ста-вати ж мені перед дитиною своєю на коліна. Посваримось то й помиримось, свої ж як-не-як. Я про голубів вам не доказала...

– А чоловік ваш давно помер?

– Давно, 15 років оце було у січні.

– Жили добре?

– Та як жили... Пив він та гуляв... Щоб йому на тому світі так велося, як мені тут було з ним. Скільки сліз я виплакала, скільки з дітьми по

сусідах ночувала. Отаке. Та відлилися йому наші сльози: п'яний біля трактора щось ро-бив та й попав під колеса.

– Здається мені, не простили ви йому...

– А що йому тепер моє прощення? Його вже й кістки, мабуть, зотпіли. Грець йому, я ж вам про голубів хочу...

– Зараз докажете. Скажіть, а крім Люби, у вас є ще діти?

– Син ще у мене, Толя, живе далеко, аж у Криму, років п'ять, мабуть, його не бачила.

– Не так це й далеко, щоб за п'ять років до матері ні разу не приїхати.

– І нехай не їде. Бо я йому сказала: ба-чити тебе не хочу. П'є він, батько викапаний, дав йому Бог таку жінку, рідко таких тепер зу-стрінеш, так він же з неї знущається, як бать-ко його з мене.

– А онуки як до вас...

Онуки? Онуки... – Баба Віра нахилилась, довго копірсалася в сумці, дістала носови-чок, витерла носа, прокашлялась. – Що вам сказати... Вони, мабуть, уже й забули, що я ще на світі є. То, було, перші роки, як я від них до дочки переїхала, і писали, й дзвонили, на день народження листівки слали, подарунки там якісь – малюнки малювали для баби, я їх досі бережу та переглядаю, а цього разу ні-хто навіть не подзвонив...

– Прикро вам...

– Та ні, я не ображаюсь. Хіба я не знаю, що стара людина нікому не потрібна? Але як подумаєш... – Вона знову дістала носови-ка, приклала до очей, намагаючись стримати сльози, але не змогла. – Чужі та й то... А тут же свої, рідні... Я ж їх на руках виносила... Сте-пане Васильовичу! – вихлюпнула найскро-венніше баба Віра. – Ви служитель, ви ближче до Бога, моліться, щоб Господь мене вже за-брав до Себе. Немилий мені цей світ. І люди, і все навколо...

Степан Васильович помовчав, чекаючи, поки стара заспокоїться.

– Молитися за це не треба, Віро Іванівно, Бог знає, кого коли забрати. Та й не готові ще ви, як мені здається, до зустрічі з Ісусом.

– Та чому ж не готова? Чи я кому що вин-на? Чи віри в мене мало?

– Та ні, віри у вас вистачає, а ось серце ваше... Віро Іванівно: якщо ви ще не стомили-ся, то повернімося на початок нашої розмови і в усьому докладно розберемося.

Люба сиділа в коридорі під дверима другу годину. Один раз не витримала, заглянула в ка-бінет – говорять. Подумала: слава Богу, може, хоч служителя послухає, і приготувалася сидіти хай і до вечора. Та стара незабаром вийшла. Вийшла просвітліла, умиротворена, ніби во-дою живою вмилася. «Легше мені, доню... – І, вже спускаючись по сходах на вулицю, дода-ла: – А про голубів так і не дослухав».

Мовчки доїхали до дому, мовчки повечеря-ли. Стара ні про що не розповідала, а Люба не допитувалася. Подякувавши Богові за страву, сказала незвично лагідним голосом:

– Втомилась я, Любонько, піду ляжу.

За кілька хвилин уже сопіла за своєю загородкою.

Вночі Любі приснився сон. Ніби стоїть вона на Лисій горі у своєму рідному селі, сяє сон-це, стара груша біля кручі – вона всохла, ще як Люба до школи ходила, а це стоїть міцна, зелена, вся, мов новорічна ялинка, обвіша-на великими жовтими плодами. Таких вели-ких груш насправді на ній ніколи й не було, а це висять, мов диньки. Вітерець легенький вітами її гоїдає, ті груші, гупаючи, падають у траву. Люба так хоче взяти бодай одну, та чо-мусь не може. І тут з'являється мама. Дивна така якась, уся в білому й молода-молода, та-кою бачила її лише на фотографіях. Збирає в пелену ті груші й несе дочці...

Люба прокинулася пізно з острахом: дивний якийсь сон. У квартирі стояла тиша. Зазвичай мати вставала раніше, копірсалася на кухні, готуючи сніданок, щось шкребла, мила, а це тихо. Люба поспіхом підвелася, накинула халат. – Мамо! – покликала, хоч і знала, що ста-ра не почує. – Мамо!

Глянула за перегородку – мати лежала в по-стелі горілиць, якось неприродно опустивши руку додолу, на килимку лежала розкрита й перевернута палітурками угору її Євангел'я.

Мамо! – уже з відчаєм закричала Люба, під-бігла до матері, торкнула за плече, але та не обізвалася. Вона вже була далеко.

Віктор КОТОВСЬКИЙ.

